

Läbi r helise akna

Saku

Sõnumid

www.sakuvald.ee/ss

23. november
2012
21 (342)
Hind
0,50 eurot

SAKU VALLA LEHT

Uuest aastast tõusevad AS-i Saku Maja vee- teenuste tasud

1. jaanuarist 2013
kehtima hakkavad vee
ja heitvee hinnad / lk 4

Mida peaks Saku valla elanik avatud eletriturst teadma?

Selgitab Kadri Kralla
AS-ist Saku Maja / lk 5

Saku Gümnaasiumi
vene keele õpetaja

Inna Galkina:

„Õpetajatöö annab jõudu
ja energiat, sest lastega
on alati tore.“

/ lk 6-7

50 aastat Päikesekildu Sakus!

Lasteaia Päikesekild on
50. juubelit tähistatud läbi aasta.
8. novembril pidutsesid kõik
pisikesed ja suured Päikesekillud ühiselt
Saku Valla Maja suures saalis / lk 2-3

TÄHTSAD TELEFONID

POLITSEI	110
HÄDAABI	112
Häirekeskuse abitelefoni	1345
Perearsti nõuande telefon	1220
Saue konstaablijaoskonna SAKU KONSTAABLIPUNKT	
Jaoskonna juht	672 8300
Korrapidaja	612 4510
Konstaablid	612 4552
Volitatud loomaarst	504 1060

Saku Sõnumid jälle
7. detsembril 2012

Kes saab kodualuse maa maksu-
soodustust / lk 4

Saku Muusikakooli uutest õppe-
tasudest / lk 3, 5

Isadepäeval tutvuti Kiisal pääste-
tehnikaga ja relvadega / lk 8

Segakoori Tuljak hinnati Hispaanias
rahvusvahelisel koorifestivalil Can-
ta al Mar hõbediplomiga / lk 9-10

Suur ristsõna / lk 12

Vallaraamatukogus saab näha vanu
kirjaümbrikke ja -pabereid / lk 16

Krossisõitjate edu Euroopas

Saku moto-
sportlased
olid esma-
kordselt toi-
munud Mini
MX klassi
rahvuste
krossil Ita-
alias Recetto
rajal edukad
/ lk 10-11

8. novembri peol Saku Valla Majas oli külaliseks Karlsson.

50 aastat Päikesekildu

TIIU RÕUK
TIINA SAAREPUU

Aasta lõpuni on veel veidi üle kuu ning lõpule jõuab ka Päikesekillu juubeliaasta. 50 aastat, see pole naljaasi - juubeli vääriliseks tähistamiseks moodustasime juba aasta hakul Päikesekillu sünnipäeva tähistamise tööühma, kuhu kuulusid **Merlin Kase- laan, Margot Kaselaan, Erika Rausberg, Egle Kõrvas, Helle Talts, Leevi Kaustel, Eve Ri- kas, Maria Maarja Teng, Margit Aid, Tiina Saarepuu, Tiiu Rõuk**. Sünnipäeva-aastal on ol- nud mitmeid ettevõtmisi, millest osa on kajastamist leidnud ka Saku Sõnumites. Kuid aastasse on mahtunud veel lilleraamatu koostamine, laste loomingu rändnäitus, suur laste lustipidu Saku Valla Majas, personali sünnipäevapidu-õppekäik Tallinna botaanikaeda. Kauaoodatud sündmuseks ja juubeliaasta vää- riliseks tähistamiseks võib oma- moodi pidada ka lasteaia B-kor- puse renoveerimist.

Päikesekillul on saanud kom- beks majas sündinud lugude põhjal õppevara välja anda. Põ- himõttel, et lood on tihedalt seo-

tud õppekavaga, laste ja tööta- tega, maja kommete ja tõekspi- damistega. Kui 45. aastapäeval ilmus „Meie lasteaia puude lood”, kus on kirjas Päikesekillu õuele istutatud puude tuleku lood, siis 50. juubeliaastal trüki- ti „Meie lasteaia lillerühmad”.

Lilleraamatu mõtte algataja õpetaja **Rutt Enok** kogus kii- resti materjali - mida rühmapere raamatus näha sooviks. Kannab ju iga rühm uhkusega üht lille nime ja õpetajad on looduse, kirjanduse ja mänguliste võtete kaudu lastele lilli tutvustanud läbi aastate. Ruti arvates on las- tele lillede selgeks õpetamine imelihtne. „Taimede nimed ei ole lihtsalt sõnasünnitised, vaid on osa rahva vaimuvarast. Nen- de loomisel on arvestatud asja- olusid, mis on seotud taime väli- muse ja kasutamise või taime tekkelooga,” arwab õpetaja **Margit Kanter**, kes materjali üle vaatas ja üheks tervikuks lii- tis, lisades õppealajuhataja Tii- na Saarepuu valitud legende, mõtisklusi, rahvasuu jutustatud lugusid kirjandusvallast. Direk- tor Tiiu Rõuk pidas sidet kirjas- tusega ja nii üheskoos toimetas- des 5 kuu jooksul raamat sün- disk. Meeleolukas esitus õpe-

Päikesekild on tegutsenud 3 hoones ja kandnud erinevaid nimetusi. Saku mõisas oldi aastatel 1962-1971 **Saku Nädissovhoosi Lastepäevakoduna**, kus oli 1 aia- ja 1 söimerühm. 1967 algas tüüpprojekti järgi uue lasteaiahoone ehitus (praegune Saku Tervisekeskus), milles tegutseti aastatel 1971-1987. Laste arv oli keskmiselt 145, töötajaid 33. 1980. aasta konkursi tulemusel sai lastepäevakodu nimeks **Päikesekild**. Praegune lasteaed on valminud 1987, soolaleivapidu peeti 30. detsembril. 1990. aasta alguseks oli lapsi nimekirjas 221, töötas 8 aiarühma ja 1 söimerühm, mõned aastad oli avatud ka ööpäevane rühm. 1992. aastal avati 12 rühma. Täna on **Saku Lasteaia Päikesekild** rühmi 13 ja lapsi 275, töötajaid 48. Lasteaeda on juhtinud 1962-1978 **Nora Reppo**, 1978-1992 **Eevi Roos**, 1992-2005 **Eike Hunt** ja alates 2005. aastast **Tiiu Rõuk**.

Direktor Tiiu Rõuk tutvustas uut lilleraamatut lasteaia töötajate pidulikul õppekäigul Tallinna botaanikaaias. Fotod: S S

tajatele ja õpetaja-abidele toi- mus lasteaia fuajees suvepikni- kul ja sügisel sügisepiknikul, kus juturingi liikmed **Margit Kanter, Marika Liivik, Erika Raus- berg, Inge Ehatamm, Gina Uusalu, Tiiu Rõuk, Tiina Saare- puu** lillelukusid jutustasid. Erika Rausbergi juhendamisel sai selgeks lilledest spiraalkim- bu meisterdamine. Lilleraamat, nagu ka puude raamat, on kind- lasti üks osa Sakuloost, mille kaudu kodukant tutvavamaks ja armsamaks muutub.

Laste loomingu näitus on ku- jundatud põhimõttel, et igalt lap- selt vähemalt üks töö, võimaluse korral ta enda valitud. Sünnipäe- va-aasta näituselt valisid ränd- näituseks töid **Helle Talts, Eve Ri- kas, Leevi Kaustel, Egle Kõr-**

vas, **Maria-Maarja Teng** ja **Tiina Saarepuu**. 56 enam tähelepanu äratanud tööd viidi nädalaks mi- ninäitusena Saku Gümnaasiumi algklasside majja, Saku Muusi- kakooli, Terakesse ja Kurtina Lasteaeda - meie koostööpart- nerite-sõprade juurde. Loodame, et koolides kogeti oma tööde äratundmisrõõmu ja lasteaeda- des teemade äratundmisrõõmu. Kogu näitust saab vallamajas nä- ha alates 26. novembrist. Taha- me rõõmu jagada!

Mõeldes tagasi ajaloole, 50 te- gutsemisaastale, kuulates endis- te ja praeguste töötajate meenu- tusi, saab ikka ja jälle kinnitust tõsias, et kõik siin ilmas kor- dub, kõik tuleb omal ajal või veidi hiljem, et paigas, kus on turvaline, kus on edasipüüdlik

elanikkond, on alati tarvidus lasteaedade järele ja pea kogu-aeg on lasteaiakohtadest puudus ning kogu aeg on järjekord. Ikka jääb lasteaiamaja kitsaks või vajab remonti või hoopis laiendamist.

Tagasivaates saab selgeks, et alati, kui tegemist on lastega, jäävad aktuaalseks küsimused lapse edukast arengust, millele igas olukorras sobivaid üldisi vastuseid olla ei saa. Laps areneb ju igal juhul, mõnikord kiiremini, teinekord aeglasemalt – tänu keskkonnale või hoolimata keskkonnast. Oma osa selles protsessis etendavad kõik tegevused: uurimine, mängimine, loomine, õppimine, töötamine. Kõigis neis on omajärgi eesmärgipärasust ja kaootilisust, sunniviisilisust ja valikuvabadust. Jääb küsimus nende tegevuste sobivuse, proportsioonide kohta erinevas eas, erinevates olukordades, eluvaldkondades.

50 aastat annavad kinnitust teadmisele, et sooja hooliva õhustikuga lasteaias tekke ja hoidmise tagab meeskonnatöö, ühtne haridusfilosoofia, lasteaias kultuur, mis toetub kokkulepitud väärtustele, iga töötaja ettekujutusele oma rollist ja vastutusest, õigusele teha otsuseid koos kohustusega vastutada oma tegevuse tagajärgede eest. Kokkupuude lastega seab kõrged nõudmised personali käitumisele ja suhtumise väljendamisele.

Aastate kogemus näitab, kui oluline on järjepidevus ja kooskõla otsustajate nõuetes ja hinnangutes, näitab kui oluline on tagasisidestatus teadaolevate, arusaadavate ja vastuvõetavate kriteeriumide alusel.

Ajad, mil vaadatakse endasse, panevad ehk mõistma, et kuigi meil on ajada palju oma arust üliolulisi asju, võiks kindlasti üks neist olla õnne tabamine. On õnn, et oleme siin ja praegu, just selles ajahetkes ja maailmas. On õnn tajuda ja tunda hetke imeilisust. Küllap on õnn ka teadmises, et kõigile tarkustele vaatamata läheb alati tarvis iseenda initsiatiivi, loovust, teise inimese mõistmist, tolerantsi, kannatlikkust, suutmist maailma mitme kandi pealt vaadata. Ja üks omamoodi õnn on ka selles, et me teame küll ühte ja teist, kuid kõike ikka ette ei tea.

Volikogu kinnitas Saku Muusikakooli õppetasu

Vallavolikogu 15. novembri istungist võtsid osa **Marianne Rande, Leo Jürgenson, Vaike Pähn, Vladimir Teder, Viive Rosenberg, Marti Rehema, Ülle-Triin Enden, Merike Sisask, Aare Järvelaid, Tiiu Rõuk, Tiit Vahenõmm, Sirje Peterson, Mart Siimann, Tanel Ots** ja **Kaur Lohk** puudusid **Lemmi Oro** ja **Marko Tali**. Istungit juhatas volikogu esimees Marianne Rande, päevakorras oli 15 küsimust.

Vaike Pähn edastas Metsanurme küla elanike küsimuse Kasemetsa tee Nirgioru bussipeatuse poolse sissesõidu valgustuse kohta.

Võeti vastu detailplaneering Jälgimäe külas Mõisavahe tee 5 ja 7 – kinnistud liidetakse, lisaks olemasolevatele hoonetele on võimalus rajada veel 1 üksikelamu – kokku võib planeeritava alal olla 8 ehitist.

Võeti vastu detailplaneering Kurtina külas Jürmani kinnistul. Detailplaneeringu ülesanne on kinnistu kruntideks jaotamine ja ehitusõiguse määramine majutushoone ja spordiväljakute (-halli) ning üksikelamu ehitamiseks.

Kehtestati detailplaneering Kasemetsa külas Ületee kinnistul, kuhu on kavandatud 4 pereelamu krunti, haljasala, vee tootmise ja veepuhastuse ehitise maa ning juurdepääsuks transpordimaa. Detailplaneeringuga määratakse ehitusõigus 4 üksikelamu ja abihoonete ehitamiseks.

Otsustati taotleda munitsipaalomandisse Saku alevikus asuv katastriüksustega Staadioni tn 11e, Saku alajaam, Saku staadion ja Tallinn-Lelle raudteega piirnev maa-ala ning Saku alevikus asuv katastriüksustega Sepa ja Üksnurme tee piirnev 11342 Saku-Tõdva tee ja Kingu tänava äärsete kinnistute vaheline maa-ala.

Otsustati, et Saku vald osaleb sihtasutuse Saku Kiriku Ehitus asutamises asutajana (loe lk 5).

Kehtestati Saku Muusikakooli põhimäärus ja õppetasu. Rahvastikuregistri andmetel Saku vallas elava õppuri kuu õppetasu on ettevalmistusklassis 14.50 eurot; põhi- ja üldõppes õpilastel 19 ja täiskasvanutel 38 eurot, lisa-aastal 25 eurot. Pilliõppe individuaaltunni (30 minutit) tasu on ettevalmistusklassi õppurile 5 ja täiskasvanule 10 eurot. Pere teisele ja igale järgmisele rahvastikuregistri andmetel Saku vallas elavale alaealisele on õppetasu 50% väiksem. Väljaspool Saku valda elava muusikakooli õpilase õppetasu on ettevalmistusklassis 29, põhi- ja üldõppes 38 ja lisa-aastal 50 eurot (vt ka lk 5).

Võeti vastu Saku valla 2012. a II lisaeelarve mahus 170 886 eurot.

Vallavalitsusel lubati 01.01-31.12.2013 elektrienergia ostmiseks välja kuulutada riigihange.

Vallavalitsusel lubati välja kuulutada uus teede talihoolduse riigihange – varasem hankemenetlus tunnistati kehtetuks. Hankeleping maksumusega kuni 566 000 eurot sõlmitakse perioodiks 15.01.2013 – 31.03.2016. Kuna tegemist on rahvusvahelise hankemenetlusega, saab hooldetegevust alustada 15.01.2013. Selle ajani hooldatakse teid ajutiste lepingute alusel.

Tunnistati kehtetuks volikogu 19.08.2010. a otsus „Vallavara võõrandamine“: vallavalitsus on 3 korral korteriomandi enampakkumise läbi viinud, kuid huvilisi pole leidunud. Kuna kinnisvara hinnad on madalad ja ostuhuvi väike, üüriti korter välja. Seetõttu ei kaasne vallale ka täiendavaid kulusid.

Vallavanemale anti luba sõlmida 2 eelarveaastat ületavat lepingut: lihthanke „Kurtina paisjärvede eelprojekti koostamine ja keskkonnamõju hindamine“ alusel projekteerimise töövõtuleping ja „Nurme peakraavi puhastamine ja süvendamine“ alusel ehituse töövõtuleping.

Revisjonikomisjonile anti ülesanne kontrollida 2013. a I ja II kvartalis mittetulundustegevuse toetusfondist eraldatud toetuste menetlust; leibkondade sissetulekuid, selgitamaks välja sotsiaaltoetuste piirmäärade vastavust Saku valla vajadustele; toetlustamist haridusasutustes, mittesõjajatest teavitamist; ehituslubade menetlemise protsessi ajalist kestvust ja analüüsi.

Volikogu hariduskomisjoni esimeheks valiti Tiiu Rõuk.

KAIRI KALLASTE, Saku vallavalitsuse infospetsialist

VALLAVALITSUSE ISTUNGID

KAIRI KALLASTE

13. novembri istungi päevakorras oli 13 punkti.

Saku valla 2012. a eelarve mittetulundusliku tegevuse toetusfondist eraldati Tagadi Küla Seltsi projektidele „Kurtina-Tagadi matkaraja ehitamine“ 545 eurot ning „Lugemisvõistlus“ 200 eurot kaasfinantseerimise toetust.

Pikendati 06.06.2012 tehtud ettekirjutuse nr 3/12 punkti 2 (jäätmekasutamise võimaluse selgitamine kinnistul) ja 3 (jäätmekasutamise võimaluse korral kaevise võõrandamise loa taotlemine Keskkonnaametist) täitmise tähtaega kuni 13.11.2013.

2 korraldusega määrati projekteerimistingimused ja 1 korraldusega ehitise arhitektuursed ja ehituslikud lisatingimused.

Väljastati 3 ehitisluba: sidekaabli rajamiseks Saku alevikus Kannikese haljakul, üksikelamu püstitamiseks Üksnurme külas Pähklipesa kinnistul ning külmavee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamiseks Pähklisalul ja Pähklipesa vee- ja kanalisatsioonivarustuseks Üksnurme külas Vana-Parma kinnistul ning Saku alevikus maaüksusel Viimsi metskond 26 ja Pähklimeel.

Väljastati ehitisluba elamu laiendamiseks Üksnurme külas Talve tee 19 ning tunnistati kehtetuks ehitisluba nr 1064.

Väljastati kasutusluba puurkaevule Rahula külas Kassikäpa kinnistul.

Jäätmeevost vabastati 7 jäätmevaldajat.

Tasuta anti kasutada MTÜ-le Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Hageri Lambertuse Kogudus Saku Huvikeskuse III korruse peeglisaal 17.11.2012 kell 18-21 Norra kultuuriõhtu läbi viimiseks ning **Hans Tomsonile** Saku Valla Maja II korruse suursaal 24.11.2012 kell 9-16 Saku Maleklubi kiirmale karikatuurniiriks.

Selver AS-ile anti õigus paldada alates 01.12.2012-30.09.2017 Tallinn-Saku-Laagri tee äärde 11,1 m² suuruse pindalaga reklaamkandja. ➤

◀ Tunnistati kehtetuks riigihanke "Saku valla teede ja tänavate talihooldetööd" hankemenetlus.

20. novembri istungi päevakorras oli 14 punkti

Otsustati ajutiselt sulgeda Saku Valla Noortekeskus 31.12.2012 seoses enesehindamise läbiviimisega.

Kehtestati Saku Valla Noortekeskuse lahtiolekuaeg talvisel koolivaheaja perioodil 20.12.2012-04.01.2013 - esmaspäevast reedeni kell 12-18.

Otsustati jätta algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine Tagadi külas Rohu ja Induse kinnistutel.

Võeti vastu detailplaneering Tagadi külas Rohu ja Induse kinnistutel.

Kehtestati Tānassilma küla Arunõmme tee 28 kinnistu detailplaneering.

2 korraldusega määrati projekteerimistingimused ja 1 korraldusega ehitise arhitektuursed ja ehituslikud lisatingimused.

Väljastati ehitisluba üksikela-mu püstitamiseks Juuliku külas Paju tee 7.

Väljastati 3 kasutusluba: Topi-Jālgimäe 10 kV fiidri õhuliini osaliselt asendatud maakaabel-liinile Jālgimäe külas Kalda,

Kaili, Palmi, Uue-Paju, Uuetoa kinnistutel, Lepa teel ja riigimaanteel 11340 Tallinn-Saku-Laagri; Kiili GRS-i elektrivarustuseks rajatud maakaabelliinile ja alajaamale Kirdalu külas Tagamaa ja Kaasiku kinnistutel; Helbe tee 4 elektrivarustuseks rajatud maakaabelliinile Üksnurme külas Tuisu teel ja Helbe teel.

Jäätmeveost vabastati 6 jäätmevaldajat.

Tunnistati kehtetuks Saku Vallavalitsuse 26.07.2011 korralduse „Korraldatud jäätmeveoga liitumisest vabastamine” üks punkt.

Saku valla 2012. a eelarve reservfondist eraldati 2160 eurot majanduse eelarvesse keskkööki juurviljakoorija soetamiseks.

Tunnistati edukaks lihthanke "Nurme peakraavi puhastamine ja süvendamine" hankemenetluses esitatud OÜ Vändra MP pakumuse summas 59044,8 eurot (käibemaksuga) ning lihtthanke "Kurtina paisjärvede eelprojekti koostamine ja keskkonnamõju hindamine" hankemenetluses esitatud ühispakkujate Inseneribüroo Urmas Nugin OÜ ja OÜ Alkranel ühispakkumuse summas 22740 eurot kui kõige madalama maksumusega pakumused.

AS-i SAKU MAJA UUED VEETEENUSE HINNAD alates 1. jaanuarist 2013

Konkurentsiamet kooskõlastas 16.11.2012 otsusega nr 9.1-3/12-028 AS-i Saku Maja veeteenuse hinnad.

Teenus	Mõõt- ühik	Hind km-ta, EUR	Hind km-ga, EUR
VESI			
Saku, Männiku, Tānassilma, Jālgimäe, Lokuti, Tōdva-Kajamaa			
Füüsilised isikud ja korteriühistud	m³	1,14	1,37
Juriidilised isikud	m³	1,51	1,81
Kurtina, Kiisa, Roobuka			
Füüsilised isikud ja korteriühistud	m³	1,14	1,37
Juriidilised isikud	m³	1,36	1,63
Metsanurga tee piirkond			
Roobuka külas			
Füüsilised isikud	m³	1,22	1,46
Juriidilised isikud	m³	1,22	1,46
Tānassilma tehnotark	m³	1,22	1,46

Teenus	Mõõt- ühik	Hind km-ta, EUR	Hind km-ga, EUR
HEITVESI			
Saku, Männiku, Tānassilma			
Füüsilised isikud ja korteriühistud	m³	1,14	1,37
Juriidilised isikud	m³	1,93	2,32
Kurtina			
Füüsilised isikud ja korteriühistud	m³	1,22	1,46
Juriidilised isikud	m³	2,16	2,59

Informatsioon detailplaneeringutest

Saku Vallavolikogu 15.11.2012. a otsusega nr 73 kehtestati Saku vallas Kasemetsa külas Ületee kinnistu detailplaneering. Detailplaneeringuga määratakse ehitusõigus nelja üksikela-mu ja abihoonete ehitamiseks. Detailplaneering sisaldab Saku valla üldplaneeringu muutmise ettepanekut. Planeeringuala suurus on ca 3 ha.
Vt <http://sise.sakuvald.ee/dp/>

Saku Vallavalitsuse 20.11.2012. a korraldusega nr 996 kehtestati Saku vallas Tānassilma külas Arunõmme tee 28 kinnistu detailplaneering. Detailplaneeringu ülesanne on kinnistu ehitusõiguse määramine üksikela-mu ehitamiseks. Detailplaneering on vastavuses Saku valla üldplaneeringuga. Planeeringuala suurus on ca 2800 m².
Vt <http://sise.sakuvald.ee/dp/>

Alates 10.12.2012 kuni 23.12.2012 on tööaegadel Saku Valla Maja (Teaduse tn 1, Saku) teise korruse stendil AVALIKUL VÄLJAPANEKUL Saku valla Tagadi küla Rohu ja Induse kinnistute detailplaneering. Detailplaneeringu ülesanne on kinnistute kruntideks jaotamine ja ehitusõiguse määramine äri- ja tootmishoonete ehitamiseks. Detailplaneering on vastavuses Saku valla üldplaneeringuga. Planeeringuala suurus on ca 3 ha. Saku Vallavalitsuse 20.11.2012. a korraldusega nr 994 otsustati detailplaneeringu puhul jätta algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine, kuna analüüsitud põhjustel eeldatav oluline keskkonnamõju puudub.

Avaliku väljapaneku jooksul on Teil õigus esitada detailplaneeringu kohta kirjalikke ettepanekuid või põhjendatud vastuväiteid.

Planeeringuga saate tutvuda ka Saku valla kodulehel <http://www.sakuvald.ee/26446>

Alates 10.12.2012 kuni 6.01.2013 on tööaegadel Saku Valla Maja (Teaduse tn 1, Saku) teise korruse stendil AVALIKUL VÄLJAPANEKUL

▪ **Saku valla Kurtina küla Jürmani kinnistu detailplaneering.** Detailplaneeringu ülesanne on kinnistu kruntideks jaotamine ja ehitusõiguse määramine majutushoone ja spordiväljakute (-halli) ning üksikela-mu ehitamiseks. Detailplaneering sisaldab Saku valla üldplaneeringu muudatuse ettepanekut. Planeeringuala suurus on ca 3,6 ha.

▪ **Saku valla Jālgimäe küla Mõisavahe tee 5 ja 7 detailplaneering.** Detailplaneeringu ülesanne on kinnistute ehitusõiguse määramine elamu- ja tootmishoonete ehitamiseks. Detailplaneering sisaldab Saku valla üldplaneeringu muudatuse ettepanekut. Planeeringuala suurus on ca 4800 m².

Avaliku väljapaneku jooksul on Teil õigus esitada detailplaneeringu kohta kirjalikke ettepanekuid või põhjendatud vastuväiteid.

Detailplaneeringutega saate tutvuda ka Saku valla kodulehel <http://www.sakuvald.ee/26446>

Kes saab kodualuse maa maamaksusoodustust?

Maamaksusoodustust saab maa omanik, kelle elukoht vastavalt rahvastikuregistrisse kantud andmetele on sellel maal asuvas hoones. Maksuvabastus määratakse elamumaa või maatulundusmaa õue-maa kõlviku osas tiheasustusega aladel kuni 1500 m² ulatuses ja ha-jaasustusega aladel kuni 2 ha ulatuses. Avaldust esitada ei ole vaja, sest maksusoodustus arvestatakse automaatselt. **SAKUVALLAVALITSUS**

Saku Lasteaed Terake võtab tööle ÕPETAJA

alates 03.12.2012 lapsehoolduspuhkusel viibiva töötaja asendajaks.

Kandidaatidelt ootame armastust laste vastu, füüsilise ja emotsionaalse pinget talumist, head meeskonnatöö- ja suhtlemisoskust. Pedagoogi kandidaatidel vajalik vastavus kvalifikatsiooninõuetele. Avaldus, CV, haridust ja kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiad saata 28.11.2012 aadressil Tallinna mnt 12, Saku 75501 või eve.laiverik@sakuvald.ee
Info telefonil 672 9714 või 509 7782, Eve Laiverik.

Saku valla lastel jääb muusikakooli tasu endiseks

KUNO ROOBA
Vallavanem

Olukorras, kus kõik hinnad kasvavad ja elektriinna tõus toob kaasa hoonete majandamiskulude suurenemise, otsustas volikogu jätta Saku valla laste muusikakooli tasu järgmisel aastal endiseks. Lihtsamalt öeldes jääb lapsevanema poolt kaetava osa suurus samaks hetkel kehtivaga: ettevalmistusklassis 14.50 eurot kuus ning põhi- ja üldõppes õpilastel (üldhariduskooli või kutseõppeasutuse õppuritel) 19 eurot kuus.

Küll pidas volikogu aga vajalikuks täiendada muusikakooli õppetasu määrust selliselt, et teistest omavalitsustest Saku Muusikakoolis käivatel õpilastel oleks õppetasu kõrgem. Vald peab eelistama enda maksu- maksjaid ja nende lapsi. Uue määrusega seda väga selgelt ka tehakse: rahvastikuregistri andmetel Saku vallas elavatel õppuritel on kohatasu poole odavam kui mujale registreeritud lastel. Määruse koostamisel võrreldi naaberomavalitsuste (Nõmme ja Saue) muusikakoolide õpetasusid. Teistest omavalitsustest pärit lastel on Saku Muusikakooli õppetasu nüüd naaberomavalitsustega samas suurusjärgus. Seega on kasulik olla Saku valla kodanik.

Elektrituru avamisest tulenevad muudatused AS-i Saku Maja võrgupiirkonnas

Kuni selle aasta lõpuni on elektri müük ja võrguteenus olnud teineteisega tihedalt põimunud, kuid järgmise aasta algusest see kõik muutub seoses elektrituru avanemisega. AS-ile Saku Maja kui võrguettevõtjale lisandub uuest aastast mitmeid nõudeid ja seadustest tulenevaid kohustusi. **ANDMELADU** Alates 01.01.2013 peavad kõik mõõtepunkti- de andmed olema andmelattu sisestatud. Kliendid teavitavad näitudest endisel viisil, Saku Maja edastab tarbimisandmed andmelattu, kust elektrimüüjad arvete tegemiseks vajalikud andmed saavad. Elektrimüüjale näitu eraldi saatma ei pea. Igaüks, kellel on kehtiv võrguleping, saab oma andmeid vaadata aadressil <http://andmeladu.elering.ee/>. Kui Saku Majaga on kehtiv leping, aga oma andmeid ei näe või on andmetes ebatäpsusi, tuleks sellest teatada e-mailile info@sakumaja.ee.

KAUGLUGEMINE Detsembris alustame suurtele tarbijatele (peakaitse üle 63A) kauglugeja- te paigaldamist, 2013. aasta lõpuks on plaanis kõikide mõõtepunkti- de andmed kaugloetavaks viia. Kui mõõtepunktil ei ole 1. jaanuariks kaugloetavat arvestit paigaldatud, rakendame tarbimisandmete tunnipõhiseks viimisel tüüpkoormusgraafikut. **ELEKTER** Oleme osalemas EVEL-i elektrienergia ühishankes ning hetkel on sõlmitud

raamleping 4 elektrimüüjaga. Momendil on pooleli minikonkurss, mille lõppedes saame teada ostetava elektrienergia hinna. Loodetavasti sõlmime hankelepingu novembri viimasel nädalal.

Klientide jaoks saame avaldada pakutavad elektripaketid ja hinnad alates 27. novembrist kodulehel www.sakumaja.ee.

Elektrimüüja valimise ja elektrihindade koha pealt soovitame külastada portaale <http://energiaturg.ee/>, <http://elering.ee/>; <http://avatud2013.ee>.

Äritarbijatel (peakaitse üle 63A) tuleb elektrimüüja valida 2012. aasta lõpuks - muidu tuleb hakata ostma elektrienergiat bilansienergia hinnaga, mis on enamasti kallim kui börsihind. Koduklient ja väike äriklient ei pea valikut tingimata tegema. Kui koduklient ei vali endale elektrimüüjat, siis müüb AS Saku Maja talle elektrienergiat üldteenuse- na. Üldteenuse hinnaks on möödunud kuu elektribörsi keskmise hind, millele lisame müügikulud ja lubatud marginaali.

ARVED Kõigile klientidele jätkame arvete väljastamist võrguteenuse, taastuvenegia tasude ja elektriaktsiisi eest. Kui klient on valinud meid oma korteri ühise valitsejaks või AS-i Saku Maja paketi või otsustab jääda üldteenuse alla, siis väljastame ühe arve, millele lisaks eeltoodud teenustele ka elektrienergia tasu.

KADRI KRALLA, AS Saku Maja

TOIMETAJA
VEERG

Kuidas mul pea valutab

Vaevlesin tugeva peavalu küüsis. Lõpuks andsin alla ja otsustasin rohtu võtta. Apteegis, kust ka paljud Saku valla elanikud endale ravimeid ostavad, oli lõuna paiku vähe rahvast, vaid klienditeenindaja leti taga ja üks vanem naine ruumi teises otsas. Ma ei olnud selle eaka prouaga kunagi rääkinud, kuid tema nagu oli mulle tuttav. Nimi muidugi tundmatu.

Küsisin Ibumaxi. Apteeker hakkas kapist ravimit otsima. Eakas proua kiirustas leti äärde. Jõudis just õigeks ajaks, et kummarduda ja hoolega vaadata, mis karbi peale kirjutatud. Ja tegi siis mulle otseteed selgeks, millised on Ibumaxi kaasnähud ja tüsistused, kui ohtliku ravimiga tegemist on ning mida tegelikult oleks osta tulnud.

Apteeker oli vait. Ei mingeid õpetussõnu, ei mingeid hoiatusi. Vanaprouale ei öelnud ka midagi.

Panin tabletid kotti ja astusin ukse poole. Eakas naine kiirustas tagasi ruumi teise otsa riivil väljapandut uurima. Küllap jäi järgmist klienti ootama.

Ja järsku meenus, kui tihti räägitakse andmekaitseasutusest. Sellest, kuidas tühiseidki pisiasju tuleb varjata - et iga isik ikka kaitstud oleks. Aga apteegis? Mis siis, kui mul oleks olnud mingi eriline haigus - selline, mida ma häbeneaksin või mingil muul põhjusel varjata tahaksin? Kas siis oleksin mina väljapane- kuid põrnitsenud, oodanud ja lõpuks vaikselt lahkunud? Mida sellises olukorras teha? Varitseta apteegi juures soodsat hetke või sõita kuhugi kaugele rohu- poodi? Kuidas kaitsta end igapäevaelus ette tuleva liigse uudishimu eest?

INNA MIKLI

Saku vald osaleb sihtasutuse Saku Kiriku Ehitus asutamises

Saku Vallavolikogu võttis 15. novembri istungil vastu otsuse, et Saku vald osaleb sihtasutuse Saku Kiriku Ehitus asutamisel asutajana. Sihtasutuse eesmärk on EELK Saku kirikuhoone ehitamise ja rahastamise korraldamine. Kirikus võib korraldada ka hoone kasutusotstarbega sobivaid kultuuri- ja rahvaüritusi. Saku valla osalemise eesmärk on kiriku kui avaliku hoone arhitektuurilise lahenduse ja ruumilise planeeringu osas kaasa rääkida, võimaldamaks kasutada ruume avalike kontsertide ja huvitegevuse korraldamiseks.

Sihtasutus asutatakse määratud ajaks ja lõpetatakse kirikuhoone kasutusloa saamisel asutajate otsusega. Saku valla kui asutaja poolt antakse sihtasutusele asutamisel üle rahasumma 1 euro. Teisteks sihtasutuse asutajateks on EELK Hageri Lambertuse Kogudus (1000 eurot) ja EELK Konsistoorium (37 000 eurot).

Saku vald ei võta SA-ga seoses eelarvelisi ülalpidamiskohustusi.

1999. aastal viis Saku vald läbi rahvaküsitluse otsustamiseks, millise konfessiooni pühakoda Saku valda ehitatakse. Ülekaaluka häälteenamuse sai Eesti Evan-

geelne Luterlik Kirik. EELK Hageri koguduse tellitud detailplaneering Pähklimäele Saku-Tõdva tee ja Kүүtsu tänava vahelisele maa-alale on valmimisjärgus. Kui Saku vald saab Saku-Tõdva ja Tallinn-Saku-Laagri kõrvalmaanteed, Pähklimäe 1 ja Kүүtsu tn 4 kinnistute vahelise detailplaneeringujärgse maaüksuse munitsipaalomandisse ning loa moodustatav kinnistu kas võrandada või koormata hoonestusõigusega, siis vald kas võrandab kinnistu sihtasutusele või koormab hoonestusõigusega sihtasutuse kasuks. **KAIRI KALLASTE**

TEISED ÕPETAJAST

Õppealajuhataja Merike Toompärg: Inna Galkina on äärmiselt elurõõmus ja reibas inimene. Ta on tolerantne, mõistev ja hooliv, kuid samas nõudlik õpetaja. Tema tunnid on alati hästi läbi mõeldud, vaheldusrikkad ja huvitavad. Kolleegidega suheldes on Inna Galkina sõbralik, vastutulelik ja abivalmis.

ÕPILASED

Vello Sasmin (lõpetas 1979): Inna Galkina on meelde jäänud väga siira ja heatahtliku pedagoogina. Ta ei surunud oma arvamust peale, vaid leidis alati mõlemale osapoolle sobiva lahenduse. Oli hea kuulaja. Klassijuhatajana seisis ta oma õpilaste eest igas situatsioonis. Üritusi organiseeris ta koos õpilastega, suutis klassi üksmeelsena hoida.

Mai Tammaru (lõpetas 9. klassi 1989): Minu viimased koolitunnid Inna Galkinaga ulatuvad 1989. aastasse. Aineõpetajana oli ta küllaltki leebe, klassijuhatajana aga eelkõige korraarmas-taja. Samas meeldis talle korraldada ühiseid üritusi - ekskursioone ja klassiõhtuid. Viimaste puhul oli talle eriti oluline, et kõik ikka tantsiks ja õhtust rõõmu tunneksid. Üks, mis on õpetajate puhul väga oluline ning mis eriti silma paistis ja paistab - ta on väga kaunis naine, alati hoolitsetud ja kena.

Kristin Jakobson (lõpetas 2010): Inna Galkina on äärmiselt rõõmus ja igati positiivne õpetaja. Ta hoiab alati oma õpilasi ning aitab neid igal võimalikul viisil. Oma klassi suhtes on ta väga kaitsev ja hooliv. Tema tundides oli alati huvitav ja tore, kuid samas oskas ta vajadusel ka piisavalt karm olla. Jään teda alatiseks mäletama väga erilise ja südamliku klassijuhatajana.

Eneli Kümnik (lõpetas 2010): Inna Galkina oli minu klassijuhataja gümnaasiumiklassides. Ta on väga rõõmsameelne, elutark ja annab endast alati kõik, et õpilased saaksid võimalikult palju teadmisi. Tema tunnid ei olnud kunagi igavad ega üksluised, neis sai alati midagi põnevat tehtud alates luuletuste lugemisest kuni õpitava aine kultuuritaustaga filmide vaatamiseni. Inna Galkina on õpetaja, kes on abivalmis, sihikindel ja südamlik. Tema tundidest on ainult positiivsed mälestused.

Inna Galkina – 40 aastat Saku Gümnaasiumis

INNA MIKLI

Õpetajaamet ei ole tänapäeval just väga populaarne. Ometi on neid, kes aastaid pedagoogid olnud ja oma tööd naudivad. **Inna Galkina** on vene keele õpetajana töötanud 47 aastat, neist viimased 40 Saku Gümnaasiumis.

Lapsepõlv ja noorusaastad

Inna Galkina sündis Leningradi oblastis Shlisselburgi ehk Petrogreposti linnas. Tema ema, Tallinnas sündinud ja kasvanud rootslanna, oli Venemaale sõbrannale külla sõitnud, tagasi Eestisse teda enam ei lastudki. Järgnes abielu venelasega. Sündisid viis last, noorim neist Inna. Ja siis algas II maailmasõda. Isa langes 1943 Moskva lähedal. Ema pidi üksi hakkama saama. Inna mäletab lapsepõlvest mitmeid kolimisi ja erinevaid elukohti, kuni 1947. aastal jõuti Eestisse.

Noorusaastad möödusid Mustvees. Samas koolis ja klassis õppis ka tulevane abikaasa **Vsevolod Matin**. Kui Innat huvitasid keeled, siis Vsevolod oli suurepärase füüsik, matemaatik ja keemik.

Inna oli juba pisikesena õpetajakutsest unistanud ja tahtis ülikooli minna, kuid paraku pidi kõigepealt raha koguma: tütarlapse ema oli kehva tervisega pensionär, toetajaid tal polnud. Nii oli ta mitu aastat ametis nn riigipangas, kuid töötas ka kudemistehhi brigadirina. Vsevolod õppis Leningradis (täna Peterburi) tuumafüüsikat. Inna asus 1960. aastal Tartu Ülikooli vene keele ja kirjanduse erialale. Elas vaid stipendiumist. Tolleaegset tühja kõhu tunnet mäletab tänaseni.

1964. aastal sündis tütar **Natalija**. 1965. aastal lõpetas Inna Galkina ülikooli ja ta suunati Paide lähedale Kabalasse tööle. Kool asus vanas mõisahoones, sama majas paar korrust allpool endises veinikeldris elas noor õpetaja oma tillukese tütreaga. 7 aastat Kabalas - see oli raske,

Inna Galkina noorusmöödus Mustvees. Pildil klassivendadega Peipsil.

Esimene oma klass Saku koolis. Fotod: erakogu

kuid samas ka väga tore periood. Väikses koolis hoidsid ühte nii õpilased kui õpetajad, koos veedeti ka suur osa vabast ajast.

Tundmatu paik Saku

1970. aastal sündis poeg **Aleksandr**. Tütar Natalija kasvas. Ning Vsevolod Matin tahtis, et pere koliks Tallinna: tema jaoks oli väga oluline, et tütar õpiks venekeelses koolis ning saaks füüsikas ja matemaatikas võimalikult hea ettevalmistuse. Inna Galkina Tallinnas elada ei tahtnud ja hakkas hoopis pealinna lähedal asuvaid maakoole läbi käima. Sakus lubati kohe elamispiinda - muusikakooli majja. Nii ta Saku valiski.

Esimene aasta oli väga raske: võõras koht, võõrad inimesed.

Väike tütar sõitis iga päev kahe bussiga kooli. Haige ema oli hooldada. Alguses panid õpilased uue vene keele õpetaja proovile ka, näiteks loopisid tammetõrusid tahvli pihta, kord tõid mao, rästiku või nastiku, klassi. Kuid umbes nädal hiljem niisugused katsed lõppesid. Kolleegidega aga tekkis väga tore sõpruskond.

Aasta pärast sai Inna Galkina Ülase tänavale õpetajate majja korteri. Sakus hakkas koduseks muutuma.

Enne ja nüüd

Täna on Inna Galkina 75aastane ja õpetab endiselt Saku koolis vene keelt. Tunde on tal 17. Päriskodust elu ei kujuta eakas pedagoog ette. Sest koolis töötades

Saku gümnaasiumi 6.d klass ehk algajad käesoleva aasta novembris vene keele tunnis. Foto: ☺☺

▲ Inna Galkinal on neli lapselast: Aleksandr (26), Inna (24), Simon (12) ja Laurits (7) ning tilluke lapselapselaps Miia (1). Pildil 11 aasta eest koos Simoniga.

➤ Õpetaja Galkina on kogu elu laulnud ja võimelnud, talle meeldib ka kududa ja heegeldada, lugeda ja teatris käia. Väga armastab ta reisida. Pildil 2004. aastal Tuneesias. Fotod: erakogu

tuleb vara tõusta, tuleb olla reibas ja rõõmus. Lapsed annavad energiat ja elurõõmu. See hoiab tervena.

Õpetaja Galkina tunnistab, et ema ei karistanud teda kunagi. Ka ta enda tütar ja poeg on vit-sata kasvanud. Ja koolis püüab ta samuti heaga läbi saada. Sest lapsed on loomult head. Kui nad ka krutskeid teevad, siis seepä-

rast, et neil on mingi probleem või on nad lihtsalt väga väsinud. Ikka tuleb rääkida ja uurida, kas pahanduste tegijal on midagi viga. Siis saab aidata.

Õpetaja Galkina arvab, et talle on eriti head õpilased sattunud. Nii on näiteks kokku lepitud, et vene keele klassis on alati rahu, seal austatakse puhtust ja korda, hoitakse hoolega mööblit, ol-

lakse sõbralikud, ei kiusata üks-teist. Ja nii ongi.

Võrreldes õpilasi oma noorus-aegadel ja täna, vene keele õpetaja erilist vahet ei näe - lapsed on ikka siirad ja head. Veidi on muutunud ühiskonna suhtumine - õpetaja tööd tänapäeval kuigivõrd ei hinnata. Ja mõned lapsevanemad leiavad, et nende poegadel-tütardel pole õppida

sugugi vaja. Kui siis õpetaja teadmisi nõuab, asutakse teda kohe süüdistama. Kuid lapsed on ikka endised.

Tänapäeval on Saku koolis väga hea töötada: juhtkond on usaldav, mõistev ja toetav, kolleegid toredad ning koolimaja moodne ja heas korras. Varasemal ajal olid omad eelised - siis oli rohkem ühistegevust. Nii käidi suvel TPL-is ehk töö- ja puhkelaagris - hommikuti rohiti sovhoosipõldudel, pärastlõunal korraldati ekskursioone, mängu, võistlusi. Kooli ajal olid laupäevakud, ühiselt koristades sai koolimaja puhtaks. Niisugused ettevõtmised sidusid.

Õpetajaks?

Inna Galkina arvab, et õpetajaks sobib inimene, kes lapsi armastab. Inimene, kes tahab teadmisi jagada.

Õpetajatöö annab jõudu ja energiat, sest lastega on tore. Tublid õpilased muudavad meele rõõmsaks. Muidugi peab õpetaja ise sõbralik, rahulik ja rõõmsameelne olema. Selles ametis on vajalik ka kohusetunne, täpsus, paindlikkus, usk sellesse, mida teed. Õpetaja peab hästi seletama ja ainetunni huvitavaks tegema. Peab kiitma, ei tohi kunagi halvustada. Inna Galkina on veendunud, et kõik lapsed on võimelised õppima, neid tuleb vaid motiveerida.

Koolitööl on omad eelised. Näiteks see, et saab ise aega planeerida. Hommikuti on tunnid, kuid järgmiseks päevaks ette valmistada ja vihkuid parandada saab endale sobival ajal. Ja puhata saab alati suvel.

Inna Galkina arvates peaks koolis olema rohkem meesõpetajaid. Kuid palk on väike. Ja nii mehed ei tulegi kooli - elamine on ju kallid. Kui õpetajaametit väärtustatakse, ka rahaliselt, küll siis kooli tööle soovijaid rohkem oleks.

Kuid peamine on ikkagi kutsumus. Inna Galkinal on see kutsumus olemas ja ta on selle oma lastele edasi andnud: tütar Natalija on Tallinna Juudi Koolis eesti keele õpetaja, poeg on klaveriõpetaja ja töötab Taanis.

Sügisel algas õpetaja Inna Galkinal 41. aasta Saku koolis. Oma tööst tunneb ta endiselt suurt rõõmu.

Isadega pääste- tehnikat ja relvi uudistamas

INNA MIKLI

Vahva isadepäeva üritus tõi 10. novembril Kiisa rahvamaja hulga lapsi, isasid ja vanaisasid, kuid ei puudunud ka emad ja vanaemad. Päev ise oli küll pigem mehiste huvidega seltskonnale orienteeritud.

Kõigepealt jõudis rahvamaja hoovile tuletõrjeauto Saku priitahtlike pritsimeestega, kelle hulgas, tõsi küll, ka naisi. **Peeter Mahon, Arvo Pärniste, Roland Valge, Johannes Paldrok, Tiina Laube ja Annely-Thea Häggblom** jagasid infomaterjale, helkureid, komme ja õhupalle ning vastasid küsimustele. Mehed näitasid päästetehnikat. Ka suitsuanduriga sai tutvust teha ning muidugi ei puudunud väike „tulekahju“. Mida päästmine endast tegelikult kujutab, kuivõrd tõsise ja ohtliku tööga tegemist, sellest andsid parima pildi kaks kiivrit. Peakatetest, mis tavainimesele tunduvad purunematute ja hävimatutena, oli üks uus, teine samas kõrval aga juba tuld kustutamas käinud. Viimane kiiver oli tugevalt kannatada saanud, veidi sulanudki.

Lapsi aga tõmbas kõige enam tuletõrjeauto. Nii tore oli masinat kiigata. Hakkajamad poisitüdrukud sai sõidukisse ronida ja kiivritki proovida. Kindlasti unistab nüüd mõni väike mees ja võib-olla ka naine tuletõrjuja vahvast ametist.

Rahvamaja saalis selgitas kaitseliitlane **Aivar Riisalu**, miks oleks igal noormehel vaja sõjaväes ära käia, ja rääkis, millega tegeleb Kaitseliit. Ta tutvustas erinevaid relvi ja õpetas, kuidas ja milleks neid kasutada. Ning lubas püsse puutuda ka. Sihtida said kõik soovijad - nii vanaisad, isad kui pojad. Ja paljud tragid tüdrukud ka. Mõnel kippusid käed erutusest värise- ma ja relva toru kõikumata, teine toimetas täiesti rahulikult.

Toreda päeva lõpetasid rahvamaja taidlejad: publiku ette

Pritsimeeste masin pakkus huvi nii suurtele kui väikestele. ➤

Tragimatel õnnestus tuletõrjeauto kabiini pääseda. ▼

Fotod: Kairi Langund

astusid pisikesed tantsijad **Martha Sedrik ja Kirke Tam- mis** ning tükk maad suuremad tantsijad ehk rühm Kiisatar. Et- lesid **Kerstin Kaskla ja Steven**

Martin Suits, laulsid Lauluklu- bi memmed, muusikat tegi pisut ootamatus koosseisus kapell: **Triinu-Liis Kull, Rita Berg- mann, Arvo Laud ja Lembit Leisalu**. Luulet luges **Tiiu Rõuk**. Tema suutis ka isad tööle panna - ja mitte püssi pauguta-

ma ega tulekustutit käsitlema, vaid hoopis ... värssse looma.

Tore, et Kiisal peeti isadepäe- va laupäeval - nii jäi võimalus pühapäeval oma lähedastega olla. Veelgi parem, et rahvamaja isadepäev oli täiesti oma nägu - isemoodi ja teistsugune.

▲ Nii põnev on relva käes hoida ja sihtida!

▼ Aivar Riisalu esinemine tõi rahvamaja saali inimesi puupüsti täis.

Tuljak koos Indoneesia kooriga. Fotod: erakogu

▲ Diplom käes!
▼ Dirigent Sven Peterson. Foto:

Segakoor Tuljak tegi unistuse teoks

Lauljad
ekskursioonil
Barcelonas.

HÄRMO PÖLLUEE
Koorivanem

Nüüd on see siis tehtud: aasta tagasi kauge unistusena tundunud Canta al Mar Hispaania kuurortlinnas Calellas, Kataloonia pealinnast Barcelonast umbes 50 km põhja pool, on Saku segakoori Tuljak jaoks ajalugu. Koori 42-aastase kroonika ridadel ka märkimisväärt sündmus, sest tehtud sai midagi suurt.

Kui meie dirigent **Sven Peter-**

son festivalile mineku ideega eelmise aasta lõpus välja tuli ja talle omaselt suurelt unistama hakkas, et ega me sinna vaid osalema lähe, pigem ikka tõsiselt võistleva, siis eks kahtlusi oli palju. Kas me mitte üle oma varju ei ürita hüpata? Täna võib tagantjärele öelda, et natuke hüpasime küll ja see on väga hea tunne.

Festivalil, mis toimus selle aasta 16.-22. oktoobril, osales 80 koori 35 riigist üle maailma. Eriti eksootilised tundusid meile koorid Indoneesiast, nende huvitav kõla, esinemismaneer ja

rahvariided ei sarnanenud meiega suures osas milleski, kuid nende väikest kasvu inimeste rõõmsameelsus ja lahkus nakatasid meidki. Ilmselt tundusime meie ka neile oma linaste ja villaste Hageri rahvariietega eksootilised, sest nende soovidele meiega ühiselt fotole jääda ei tundunud avatseremoonial lõpu tulevat.

Osalesime konkursil kahes kategoorias. Folkloori osas olid meie ootused kõrgemad kui segakooride teise raskusastme kategoorias. Samas oli folklooris konkureerivate kooride hulk

üks suurima osavõtjate arvuga konkurss üldse ja võitjateks osutusid need samad Indoneesia noored, kes meile oma sümbooliat ja poolehoidu avatseremoonial ja hiljemgi näitasid. Folkloori osas konkureerinud kooride kõrget taset näitab seegi, et me Veljo Tormise Pulmalaulude valiku eest saadud hõbedase diplomiga pingerea keskele jäime. See oli meie jaoks juba suur kordaminek ja tunnustus. Segakooride teise raskusastme võit üllatas aga meid väga, sest üldiselt oli meie poolt nähtud kooride tase väga kõrge. ➤

◀ Ja koore võis kuulda Calellas selle nädala jooksul laulmas igal pool. Näiteks pärast konkursilaval esinemist, kui olime leidnud endale jalgade sirutamiseks mõnusa tänavakohviku ja omaniku õhutusel ka seal laulu üles võtnud, mõõdusid meist rootslased, hilisemad sakraalkategooria võitjad, ja palusid luba meile laulda. Nende puhtad hääled ja suurepärase kõla panid vaikselt kuulama ja leppima ka mistahes tunnustusega žürii liikmete poolt. Kuid me alahindasime ennast!

Kuldsest aukirjast jäi meil puudu 0,7 punkti. Oleks lätlasest kohtunik veidi armulisem olnud ja mitte meid teistest kohtunistest oluliselt madalamate punktidega hinnanud, oleksime ka kuldse diplomi koju toonud. Kuna järgmine kooride maailmamängude festival toimub 2014. aastal Riias, on meil võimalus suuremate reisikuludeta lõunanaabritele oma headust tõestada ja ka rohkem pingutada. Ja samas mitte ära unustada seda koosolemise ja tegemise rõõmu, mis meid pärast rasket tööpäeva kaks korda nädalas kokku toob. Eks Saku segakoori hinge annavad ju tema liikmed, igaüks killukese, ja sellest on väga mõnus osa saada. Aitäh teile koorikaaslased selle eest ja selle eest, et te pika ettevalmistusperioodi jooksul ei väsinud! Aitäh dirigendile Sven Petersonile, et ta meisse usub ja selle ilusa lõpuga rännaku ette julges võtta. Aitäh ka noorele dirigendile **Kristina Kodasele**, kes meiega kurja vaeva on pidanud nägema, et hääled hõbedaselt kõlaksid! Suured tänud **Ülle Dautile**, kelle õul kogu reisi korraldus ja asjaajamine suuresti oli! Aitäh ka Saku vallale, kelle toetusest oli suur abi!

Hispaaniast saadud emotsiooni najal on hea edasi minna ja uusi sihte seada. Miks ka mitte siis Riias see kuldne diplom ära tuua, kuigi kutseid erinevates maailma paikades korraldatavatele konkurssidele saabub meie postkastidesse nüüd igal nädalal. Ja kui lugedes tekkis kellelgi tunne, et võiks ka ise Saku segakooriga liituda, siis palun tulge esmaspäeviti veidi enne seitsset vallamaja saali - olete oodatud.

Saku krossisõitjad Euroopas

Motospordi ajaloo esimese Pitbike of Nationsi võitis Recetto krossihallis kiiret ja kindlat sõitu teinud Team Estonia - sakulased Marthi Lepik, Claus Oliver Pajuri ja Henri Remma! Foto: motoklubi MRC

MARTHI LEPIK
Motoklubi MRC

Esmakordselt ajaloos toimus 10. novembril Itaalias Recetto krossihallis Pitbike of Nations ehk meil rohkem tuntud kui Mini MX klassi rahvuste kross, kus Saku krossimehed olid vägagi edukad. Võistlus ise kandis MiniMoto-SX by Monster Energy nime ning oli samuti välja kuulutatud kui International Indoor World Cup. Võisteldi mitmetes erinevates klassides ning osalejaid oli lisaks eestlastele Itaaliast, Prantsusmaalt, Belgiast, Hollandist, Ungarist, Tšehhist, Portugalist ja USAst.

Võistlema läks 17 Eesti sõitjat, kellest üks kahjuks päev varem treeningul käe murdis.

Klassis 12 AMATEUR osalesid kaks sakulast, kes mõlemad pärast eelsõite finaali pääsu läbi *last chance*'i pidid püüdma. **Peeter Tamm** oli *last chance* sõidus 5. ning kahjuks finaali ei pääsenud. **Marko Rebane** suutis end aga lõppvõistlusele sõita ning sai finaalis 15. koha.

Klassis 12 YOUTH osales 4 noort eestlast. Eelsõidus näitas head kiirust Saku noor **Claus Oliver Pajuri**, võites 4-sekundilise eduga sõidu. Karl-Markus Jõeste oli 7., Sasha Võsa 8. ja **Heigo Rebane** 12. Finaalis aga purunesid Pajuri lootused esikohale sõidu algfaasis, kui, olles kolmandal kohal, üks kaasvõistleja talle kurvis külje pealt sisse sõitis ning Pajuri tsiklil kett ma-

ha tuli. Seega pidi Pajuri finaalis leppima alles 13. kohaga. Hea sõidu tegi Heigo Rebane, kes oli finaalis 5., Karl-Markus Jõeste oli 7. ning oma esimesel välisvõistlusel osalenud noor Sasha Võsa 10.

WOMEN klassis oli Eesti esindatud 3 vapra neiu. Kvalifikatsioonis ja eelsõidus olid eestlannad näidanud väga head kiirust, mis seadis ootused ja lootused kõrgele juba enne finaali. Finaalis käis kõige suurem kohtade jagamine just eestlannade vahel, kuna ka naiste MM-il punkte kogunud Alexandra Adgie hoidis kindlat esikohta algusest lõpuni. Tema järel ületas lõpujoone teisena Kristel Raba ning kolmandana Kristiina Raba, tehniliste probleemidega kergelt vaevelnud Mirell Põllumäe pidi leppima 4. kohaga. Seega kuulusid kolmest pjedestaalikoost kaks Eestile.

Klassis 35+ VETERAN osales sarnaselt noortele 4 eestlast. Kogu päeva vältel näitasid head kiirust **Marko Lepik**, **Mati Tagapere** ning **Andy Piip**, see andis lootust finaalis esikolmiku kohtadele püüelda. Tehniliste probleemidega hädas olnud **Leo Jürgenson** näitas samuti kindlat sõitu, olles eelsõidus 13. Teised eestlased hõivasid endale eelsõidus kohad 3.-5. Finaalis sai eestlastest parima stardi Marko Lepik, olles esimestel ringidel kolmandal kohal. Pärast kaasvõistleja kukkumist teiseks tõusnud Lepiku selja taga käis tihe rebimine kohtadele 3.-

5. Finišijoone ületaski teisena Marko Lepik, tema järel suutis kolmandana lõpetada Mati Tagapere ning viiendana Andy Piip. Leo Jürgenson oli 14. Seega juba teises masinaklassis võtsid eestlased endale kolmest pjedestaalikoost kaks.

Päeva kiireim ning kõrgetasemelisim klass oli 12 EXPERT, kus lisaks **Marthi Lepikule** osales ka sel hooajal kerge pausi teinud alati kiire **Henri Remma**. Kvalifikatsioonis suutis oma päeva parimat tulemust näidata Marthi Lepik, olles 9. Henri Remma sai kirja 14. aja. Eelsõidus sai väga hea stardi just Remma, väljudes kurvist teisena. Küll aga pidi ta ringidega kohti loovutama ning lõpetas eelsõidu 9. kohal. Katkise tagarehviiga ületas Marthi Lepik finišijoone 16. kohal. Finaalis alustasid mõlemad eestlased sõitu koos esikümne piirimail ja olid finišis vastavalt 12. ja 15. kohal. Võistlus oli tõeliselt kõrgetasemeline - esikümnes lõpetasid finaalis 6 erineva riigi meistrid.

Päeva kulminatsiooniks oli aga hilisõhtul toimunud läbi aegade esimene Pitbike of Nations, kus, nagu rahvuste krossil ikka, pidi iga riik olema esindatud 3 sõitjaga. Ainsaks eelduseks oli see, et ühe riigi eest tohtis sõita maksimaalselt kaks EXPERT klassi võistlejat. Team Estonia võistkonda valiti Henri Remma, Marthi Lepik ning noorte klassis head kiirust näidanud Claus Oliver Pajuri. Esialgsed arvutused ja konkurentidest päeva

edukad!

jooksul saadud ülevaade andsid lootust püüelda rahvuste krossi finaalis kolmandat kohta. Finaalis sai eestlastest parima stardi Marthi Lepik, temast mõned kohad tagapool Remma ning star-dis pisut ebaõnnestunud Pajuri. Konkurentide kukkumised ja ning eestlaste kindel ja stabiilne sõit töötasid kokkuvõttes head kohta. Marthi Lepik ületas lõpu-joone kuuendana, Remma oli tõusnud 7. ning Pajuri 11. Pärast väikest pausi ja punktide kokkuarvestamist teatati esikolmik. Peale Hollandi kolmanda koha ning Prantsusmaa teise koha väljakuulutamist sai selgeks, et esimese Pitbike of Nationsi võitja on Team Estonia! Kokku osales 9 erinevat riiki ning Eesti edu teise ja kolmanda koha ees oli võrdselt 10 punkti.

Suured tänud toetajatele REKRUM.COM, AKR BETONI, kelle omalt poolt välja pandud auhinnarahad küündisid tuhandetesse eurodesse ning andsid kindlasti meie võistlejatele palju indu juurde. Samuti täname koostöö eest JAK disaini, Devori Reise ja Toomas Raba.

Alljärgnevalt kõikide klasside esikolmikud ning eestlaste tulemused.

12 AMATEUR: 1. Marco Gualdani (Itaalia), 2. Christophe Levet (Prantsusmaa), 3. Fabio Marcato (Itaalia), **15. Marko Rebane (Eesti), 22. Peeter Tamm (Eesti)**.

12 YOUTH: 1. Andrea La Scala (Itaalia), 2. Thibault Fouert (Prantsusmaa), 3. Gabriele Murrocu (Itaalia), **5. Heigo Rebane (Eesti), 7. Karl-Markus Jõeste (Eesti), 10. Sasha Võsa (Eesti), 13. Claus Oliver Pajuri (Eesti)**.

WOMEN: 1. Alexandra Adgie (Prantsusmaa), **2. Kristel Raba (Eesti), 3. Kristiina Raba (Eesti), 4. Mirell Põllumäe (Eesti)**.

35+ VETERAN: 1. Mario Rollandi (Itaalia), **2. Marko Lepik (Eesti), 3. Mati Tagapere (Eesti), 5. Andy Piip (Eesti), 14. Leo Jürgenson (Eesti)**.

12 EXPERT: 1. Francesco Levi (Itaalia), 2. Stephane Faivre (Prantsusmaa), 3. David Segers (Belgia).

Noortekeskus osales üle-eestilisel noorsootöö nädalal

REILI RAAMAT

Saku Valla Noortekeskuse juhataja

Saku Valla Noortekeskus võttis osa 5.-9. novembril toimunud II üle-eestilisel noorsootöö nädalast, mille eesmärk oli noorsootöö tutvustamine laiemale avalikkusele ning valdkonna tuntuse tõstmine. Üritust koordineeris Eesti Noorsootöö Keskus. Sel aastal oli üheks fookuspunktiks sotsiaalse tõrjutuse riski ennetamine ning mobiilne ja ustavust loov noorsootöö ning teiseks noorte suurema osaluse tagamine otustusprotsessides. Saku ja Kiisa noortekeskus korraldasid terve nädala erinevaid üritusi ja tegevusi ja jagasid infot läbi interneti.

Saku noortekeskus võttis osa ka väga huvitavast projektist „Vaadates teise pilguga“, kus in-

tervjeeeriti vene ja eesti keelt kõnelevaid 14-26 aasta vanuseid noori. Iga intervjuu oli temaatiline, Sakus rääkisid kaks noorsootöötajat ja kolm noort sellest, kuidas nende arvates venelased sünnipäevi, jõule ja uut aastat tähistavad. Maardu noored, vastupidi, kõnelesid, kuidas eestlased nende meelest tähtpäevi tähistavad. Intervjuud filmiti. Noorsootöö nädalal käisid projekti korraldajad Maardust Sakus külas. Vaatasime ühiselt - nii maardulased kui ka suur grupp Saku noori - mõlemat videoklippi, kõnelesime sarnasustest ja erinevustest ning rääkisime, kui-võrd üksteisest aru saadakse. Projekti eesmärk oligi ju aidata mõista, millest on erinevused tingitud, ja võimaluse korral jõuda ühisele meelele või vähemalt erimeelsusi vähendada. Rohkem infot saab selle projekti kohta

aadressilt www.1020.ee.

Terve nädala täitsid Saku Valla Noortekeskuse külastajad statistikalehti. Selgus, et Saku noortekeskust külastas 5.-9. novembril keskmiselt 39 noort päevas, neist 72% olid poisid ja 28% tüdrukud. Kiisa noortekeskust külastas nädala jooksul iga päev keskmiselt 10 noort, neist 70% olid poisid ning 30% tüdrukud. Saku noortekeskuses käisid kõige enam 7-11aastased (49%), Kiisa noortekeskust 12-15aastased (70%). Sakus olid peamised tegevused sõpradega suhtlemine, tegevused arvutiga, muusika kuulamine ja pingpong. Kiisa noored peavad kõige populaarsemaks kaardimänge, lauajalgpalli ja arvutitegevusi.

Statistika tegemine oli Saku Valla Noortekeskusele väga vajalik, saamaks infot noorte vajaduste ja soovide kohta.

Saku diabeetikute tegemistest

AINO KIIVER

Ülemaailmse diabeedipäeval tähistas Eesti Diabeediliit (EDA) Tallinnas Mustpeade majas oma 20. juubelit. Pidulikule üritusele olid tulnud seltside esindajad üle Eesti. Kuulati päevakohaseid ettekandeid ja meenutusi liidu moodustamisest. EDA tänukirjadega tunnustati Eestis 20 aastat diabeediliikumist vedanud füüsilisi ja juriidilisi isikuid. Tervitussõnu ütlesid sotsiaalmi-nister, külalised Soome sõsarorganisatsioonidest, abivahendeid maale toovate firmade esindajad. Piduliku päeva lõpetas **Mart Sanderi** kontsert.

Saku Valla Diabeetikute Selt-

singu oktoobrikuu koolitusel rääkis liikumisest, tasakaalustatud toitumisest ja vitamiinide tähtsusest suhkruhaigete toidulisana firma KBM Dharma esindaja.

26. novembri koolituspäeva sisustab OÜ Koduõendus spetsialist. Kokkuleppekohaselt võtab ta kaasa vahendid jalgade hoolduseks - et neid oleks võimalik kohapeal demonstreerida. Samuti on külalisel protseduuri-aparaat, mida samuti testida võimalik. Räägime ka 1. detsembri väljasõidust Paidesse doktor Mihkel Zilmeri loengupäevale. Veel on mõni vaba koht! Kes soovib veresuhkru taset mõõta, peaks eelnevalt 1,5-2 tundi söömata-joomata olema. Koolitus algab kell 11 päevakeskuses.

Elukaare traditsiooniline jõulureis

Saku Pensionäride Ühendus Elukaar korraldab oma traditsioonilise jõulureisi 21. detsembril. Sõidetakse Märjamaa kirikusse ja Luhtre turismitallu, kus on verivorstide ja sea-praega jõululõuna lõõtspillimuusika saatel. Esinevad ka rahvatantsijad.

Osamaks on 20, mitteliikmetel 23 eurot. Maksta saab päevakeskuses esmaspäeval või kolmapäeval kell 11-12.

Väljasõit on 21. detsembri hommikul kell 9 vallamaja eest.

ÜVK uudised

2012. aasta 47. nädalal toimuvad torustike ehitustööd Saku **I piirkonnas** (peatöövõtja AS Skanska EMV) Staadioni, Pargi, Tehnika, Jaaniku, Tiigi, Põllu, Sarapuu, Vahtramäe, Kastani ja Kivilille tänaval. Taastamistööd tehakse Pargi, Uus-Saku, Näituse, Teaduse ja Tehnika tänaval, Juubelitammede teel, Konsumi poe ees ja Saku mõisa juures. Torustike ehitusega võib kaasneda avariisid ja ajutisi veekatkestusi. Palume ebamugavuste pärast vabandust ja ootame mõistvat suhtumist!

II piirkonnas (AS Nordecon) on kõik taastamistööd lõppenud. **III piirkonnas** (AS Skanska EMV) jätkub teede taastamine Kalda, Laane, Nulu, Murru, Aru ja Pärna tänaval. Haljastustööd tehakse kogu piirkonnas.

Liiklusskeemid leiata kodulehelt www.sakumaja.ee

Tuletame meelde, et Põhja-Saku ja Kannikese piirkonnas on võimalik valminud torustikega juba liituda. Palume pöörduda AS-i Saku Maja poole.

MARJU MURUMETS

AS-i Saku Maja projektijuht

Ristsõna koostas Viljar Kimmel, teksti mõtles Enda Vuurmann

Voolukatkestustest Saku tänava-valgustusvõrgus

Viimasel paaril nädalal on esinenud Sakus Juubelitamme teel, Pargi tänaval ja mõisapargis tänavavalgustusvõrgu töös pikaajalisi katkestusi, mis on seotud vee-, kanalisatsiooni- ja sajuveekanalisatsiooni trasside ehitusega. Mitukümmend aastat vanad maakaabelliinid ei pidanud kaevetöödest tingitud raske transpordi koormusele ja teerulide tööle vastu ning kaablite isolatsioon riknes. Koos vihmaga põhjustas see mitmes kohas pingelange ja elektrilühiseid. Rikkekohtade otsimisel (valgustusmastide kaupa võrgust välja ühendades) selgus, et võrgu ehitamisel on omal ajal kasutatud erinevaid kaableid - kuni tavali-se maja sees kasutatava kaablini välja. Kõik eeltoodu raskendas ja aeglustas tänavavalgustuse töö taastamist ja teatud lõikudes, kus tõrkekoha otsimine oli mõtetu suure otsinguala ja kõlbmatu kaablitüübi tõttu, ehitasime välja ajutised õhkkaabliühendused valgustite elektriga varustamiseks. Täiendavalt paigaldame Pargi tänavale ja Juubelitamme teele enne asfalteerimist reservtorud, mis võimaldavad hili-semat uute maakaablite vedamist ja vajadusel tänavavalgustusvõrgu ümberstruktureerimist.

TOIVO ALASOO
Vallavalitsuse liige
Tehnilise infrastruktuuri spetsialist

Kes nägi?

31.10 ja 1.11 vahelisel ööl varastati Sakus Rocco poe taga parklas seisnud väikese punase kabiiniga kalluri kastist 2 **vibroplaati** (üks 500 ja teine 200 kg raskune). Nägijatel palume ühendust võtta telefonil 520 0549! Põllu tn 2 maja eest haljasalalt varastati 3.11 või 4.11 (nädalavahetusel) **rokson** (hüdrohaamer). Infot oodatakse telefonil 511 4869.

Mälumänguturniir jätkus 9 võistkonnaga

Oktoobris alanud „Saku ajuka“ uue hooaja osavõtjate read täienesid kahe võistkonna näol - novembri-voorus liitusid huvikeskuse korraldatud ülevallalise mälumänguga juba varasemast tuttav tiim Imelised koosseisus **Piret Peet, Joosep Soorsk, Raul ja Vahur Annsoo** ning täiesti uus seltskond mälumängijaid, kes registreeris end nime Arengu Sport all. Uue võistkonna koosseisu kuuluvad **Heigo Niilop, Romet Jürgenson ja Margus Lever**.

12. novembril Saku Valla Maja suures saalis mängitud teine voor kujunes võistkondadele suureskooriliseks. Võidu võttis 40 punktiga Üksnurme (**Vello Tõnso, Jaan Loide, Mariann**

Lugus, Aase Sammelselg), 36 punktiga jäid teiseks **Õlmarid (Margus Müür, Urmas Lipso, Rain Reiman, Tarmo Viil, Kristjan Kikkas)** ja 30 punktiga kolmandaks Mälujahutaja (**Hedvig Rajasalu, Rene Toompuu, Rene Štrik, Andro Velberg, Lauri Ringimäe**). Järgnesid Kreisi Bii 27, Imelised 26, Metsanurme 20, Mürks ja Vilks 18, Nägemist 17 ja Arengu Sport 14 punktiga.

„Saku ajukat“ juhtis tuntud kilbar **Mart Vellama**, kes oli ka mängu 30 küsimuse autor.

Järgmine kohtumine on 10. detsembril. Turniiriseisu ja küsimusi saab jälgida Saku huvikeskuse kodulehelt www.saku-vald.ee/huvikeskus. SS

NII KÜSITI: 6. Kuidas nimetatakse regivärsi värsimöötu, mis jaguneb neljaks värsijalak, milles on kaheksa silpi ning kus vahelduvad rõhuta ja rõhuga silbid? Naljamehed ütlevad, et see oli loom, kellest kõige rohkem Kalevipojas juttu on.

7. Londoni OM-il elasime kaasa meie noorukese vibulaskuri Annika Pärnati tegemistele. Kui kaugelt märklauast OM-il nooli lendu lasti?

10. Mullas ja sõnnikuhunnikus leiduva vähenõudliku hallitusena sai *S.griseus* kuulsaks, kui 1943. aastal dr S. Waksman avastas, et sellest saab toota antibiootikumi tuberkuloosi raviks. Inimeste ravil kasutati seda edukalt esmakordselt 1945. aastal. Mis antibiootikum?

12. Ta on lennuvõimelistest putukatest kõige kiirem - kuni 80 km/h. On ka osavaim lendaja, muutes äkki lennusuunda või lennates ka tagurpidi. Ta suudab uskumatult kiirendada ning talub 3 korda suuremat ülekoormust kui hävituslennur. Maailmas on neid üle 4500 liigi. Nimetage see putukas!

14. Šotsi taliolümpial 2014 soovib osaleda ka maailmakuulus viulidaja Vanessa Mae. Mis alal ta võistleb ja mis riiki esindab?

15. 2011 sai ühe riigi rahvussümboliks esmakordselt maailmas rahvusparfüüm. Lõhnabuketid moodustavad männi, sandlipuu, lõkke, puusambla, bergamoti, ingveri, metsalilled, vaarika ja veel mõned aroomid. Rahvusparfüümi staatuse omandanud lõhn valmis Prantuse parfümeeriafirmas Galimard. Mis riigi rahvussümbol?

22. Kes on see tuntud näitleja, kes on öelnud oma hääle kohta, et see on kui tolmuimeja kohin, kuid vaatamata sellele, on ta jõudnud oma häälega Hollywoodi, lugedes peale „Karupoeg Puhhi“ multifilmi peaosalise rolli. Ta teeb nalja, et kui häälega sain Hollywoodi, siis järgmisena võiks kasvuga (168 cm) üritada pääsu NBA-sse. Ta on ka 4 kyu astme laste judotreener. Kes?

Taid. 15. Leedu. 22. Lauri Nebel. Kil. 14. Mäesuusatamine (üliisuksuulatamine), esindab

VASTUSED: 4. Neljajalgne trohheus. 7. 70 m. 10. Streptomütsiin. 12.

MIS JUHTUS

Põhja Prefektuur

13.11 varastati Saku alevikus poe eest lukustatud jalgratas Ukraina. Kahju on kokku 110 eurot.

14.11 kella 18.30 ajal teatati politseile, et Saku aleviku majas tungiti kallale 76-aastasele naisele. Kahtlustatavana toimetati politseijaoskonda 47-aastane mees. Ööl vastu **17.11** varastati Juuliku külas garaažist neli autot. Kahju on kokku 1864 eurot.

Kuulutused

Pakun **massaažiteenust koju või töökohale tulekuga**. Hind: 0,5 h seanss 14.- eur; 1,0 h seanss 19.- eur. Tel 505 6172

Hoone te projekteerimine. Mõõdistamine. Detailplaneeringud. Kasutusloa asjaajamine. Ehitiste ekspertis ja järelevalve. 522 0023 M. Mikk

Aitame koostada teie majale **ehitusloa ja kasutusloa saamiseks vajalikku dokumentatsiooni**. info@arhipilk.com, tel 5660 0290

Liugused ja riidekapid. Abi kapi või garderoobi projekteerimisel. Parimad hinnad. Telefon 522 1151. www.nagusul.ee

Ohtlike puude ja okste lange-tamine. Töö kiire ja korralik. Tööde teostamiseks kasutame tõstukeid ja erinevaid ronimisvahendeid. Helista 565 8686

Ohtlike puude hooldus, lange-tus, saetööd! Tel 5551 2104

Ohtlike puude langetamine. Kruvite puhastamine võsast ja puidujäätmetest. Raie-tööd. Kompleksteenuse. Tel 525 0893, 5626 0344; e-mail info@vaher-grupp.ee; www.raietööd.ee

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust.

Puude tervisliku seisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Soodsad hinnad. Tel 5626 3857, info@arbormen.ee

Kaev- ja planeerimistöod laadur-ekskaatoriga. Tellimine telefonil 550 5507

Puurkaevude rajamine, projekteerimine, pumbad. www.puurkaevud.ee 5191 2748

Korstnapühkija-pottsepp. Küttekehade remont. info@potipoiss.ee; 5807 2581 Müüa aastaringselt lahtiselt ja võrgus **kütte- ja kaminapuud, klotsid, tulehakatus ning saepuru** kotis, vedu tasuta. Tel 501 8594

Lahkunud on kallis isa, vend, vanaisa ja vanavanaisa
MANIVALD HELLENURM.
Leinavad lapselapsed peredega.

Mälestame kauaaegset majanaabrit
MANIVALD HELLENURME
ja avaldame kaastunnet lähedastele.
Uus-Saku 2 elanikud

Meie sügav kaastunne Maicken-Ninel Lokotarile kalli
VANAVANAISA
surma puhul.
Töökaaslased AS-ist Saku Maja

Kutse

Kauneimad jõulutähed leiad ikka Nurmikost!

Oled oodatud jõulutähehaale Nurmiko aiandisse 24.-ndal ja 25.-ndal novembril kella 10-st 18-ni. Tule, jaluta aiandis ja vaata, kuidas kasvavad ning värvuvad meie jõulutähed.

Tule kogu perega ja võta sõbrad kaasa!

Nurmiko Aiandipood avatud
E-R 8-18 ja L-P 10-18.
Info tel 6737530, mail: aiandipood@nurmiko.ee
www.nurmiko.ee

SOE JA SOODNE!

PUUMARKET

Puitbrikett 10 kg 1,69 €

1 alus = 93 x 10 kg **1,55 €**

Kütteklots 40 L **1,50 €**

Puidu graanul 15 kg 3,49 €

1 alus = 67 x 15 kg **3,29 €**

www.puumarket.ee

Lõunasöögid, catering ja peolauad, sünnipäevad, pulmad, jõulupeod, firmaüritused ja ekskursioonid Saku õlletehasesse

www.pruulikoda.ee

Tel 650 8338

saku@pruulikoda.ee

Tallinna mnt 2, Saku.

TERE TULEMAST!

Retro Disko

Diskole annab funki juurde
Märt Rannamäe

Saku 2=3

pilet 3€

23.november 2012
kell 22.00-03.00

SAKU LOOMAKLIINIK

www.sakukliinik.eu

EELREGISTREERIMINE

551 0623 ■ 604 1997

AVATUD E-R 12.00-19.30

Kiisa Haagiste Rent

24 h = 10 €

Tel 56 566 006

Silmar

- SILMADE KONTROLL
- SILMARÕHU MÕOTMINE
- PRILLIDE MÜÜK
- PRILLIDE PISIREMONT
- OPTILISED
- PÄIKESEPRILLID

**6. detsembril 2012
kella 10-st
KIISA RAHVAMAJAS**

Nägemisteravuse kontroll maksab 6 €
Prillitehnikale on kontroll TASUTA

Info ja ette registreerimine
telefonil 521 9014

Riho Tali Õigusabi

osutab nõustamisteenust
õiguslastes küsimustes.

Täpsem info:

web.zone.ee/rtoigusabi/

Kontakttelefon: 58 156 100,

e-post: rtoigusabi@gmail.com

Kaitseväge Männiku harjutusvälja kasutusgraafik

Kuupäev	Kellaalg	Tegevus*
23.11	08.00-18.00	Väliharjutus
	00.01-17.00	Väliharjutus
26.11	09.00-17.00	Väliharjutus
	08.00-23.59	Väliharjutus
27.11	11.00-16.00	Väliharjutus
	00.01-23.59	Väliharjutus
28.11	00.01-23.59	Väliharjutus
29.11	00.01-23.59	Väliharjutus
30.11	09.00-17.00	Väliharjutus
	00.01-17.00	Väliharjutus
3.12	11.00-23.59	Väliharjutus
4.12	00.01-23.59	Väliharjutus
5.12	00.01-23.59	Väliharjutus
6.12	00.01-23.59	Väliharjutus
7.12	00.01-17.00	Väliharjutus
8.12	10.00-17.00	Väliharjutus

* Väliharjutus: kasutatakse paupadruneid ja teisi imitatsioonivahendeid. Võidakse kasutada transpordivahendeid. NB! Vastavalt vajadusele teostab Päästamet harjutusväljal demineerimistöid. Lisainfo: 503 4102, manniku@mil.ee, <http://harjutusvali.mil.ee>

Tänu

Aitäh Saku Säästumarketi töötajatele, kes kaotatud rahakoti mulle tagastasid. Eriti tänan Rait Andersoni.
MALLE LUUKAS

Tööpakkumine

Seoses töömahu suurenemisega võtab õmblusettevõtte AS Protten F.S.C. asukohaga Keilas tööle kogemusega õmblejaid ja triikijaid. Kontakt tel 674 7567

Saku Pruulikoda
otsib oma
meeskonda
kokka.

Info tel 509 3249

Võtan müüki ja üürile kinnisvara otse omanikult!

Anu Liibek, tel: +372 5661 8216,
kodumail.kv@gmail.com

PLEKK-KATUS pakub:
Katuseplekk, sileplekk, lisaplekid, vihmaveesüsteemid
Vajadusel paigaldus.
Väga hea hind.
Tel 50 65 659, 6565 782
Kadaka tee 4, Tallinn

Sõmeru vallaametnikud Lääne-Virumaalt külastasid Saku valda

15. novembril külastas Sõmeru valla 15-liikmeline delegatsioon Saku valda. Vallavanem Peep Vassiljevi sõnul on neil traditsiooniks saanud paar korda aastas mõne teise omavalitsuse tegemistega tutvuda. Sõmeru vald asub Lääne-Virumaa kirdeosas Tallinn-Narva maantee ääres Rakvere linna vahetus naabruses. Keskusest Sõmerul on Rakvere kesklinna ligikaudu 5 km. Valda ümbritsevad Rakvere linn ning Vinni, Rägavere, Viru-Nigula, Haljala ja Rakvere vald, territoorium on 167,2 km² ja seal elab 3668 inimest.

Külalisi võtsid vastu ja tutvustasid Saku tegemisi vallavanem Kuno Rooba, vallasekretär Karin Tenisson-Alev, ehitus- ja planeerimisteenistuse juht Maire Laur ning haridus- ja kultuuriteenistuse spetsialist Kadi Villa. Käidi Nõlvaku lasteaia, kus direktor Merle Perm andis külalistele ülevaate Eesti ühest energiasäästlikumast hoonest ja selle võimalustest. Valla ringsõidul peatuti Üksnurme külas asuva Rehe küüni juures. Saku külastati päevakeskust, noortekeskust, raamatukogu (pildil), mõisa ja lasteaia Terake Juubelitamete teel asuvate rühmade ruume.

Külalised tänasid vastuvõtu ja uute kogemuste eest ning Sõmeru vallavanem Peep Vassiljev esitas Saku vallaametnikele vastukülaskäigu kutse. **KAIRI KALLASTE**

Saku Pensionäride Ühendus Elukaar tegutseb

ALMA KALLION

Rahvusvaheliste eakate aasta 2012 deviisiks on „Aktiivne vananemine ja põlvkondadevaheline solidaarsus”. Selle deviisi järgi on toimunud ka Saku Pensionäride Ühenduse Elukaar tegevus. Sel aastal on olnud huvitavate programmidega kohvi-hommikuid ja ekskursioone Eestimaa kaunimatesse paikadesse. Nii käisime Vooremaal, kahepäevasel ekskursioonil Virumaal ja Piirissaarel. Ekskursioone juhendas suurte teadmistega giid ja sõit oli suurtes mugavates bussides. Kõik soovijad said kaasa sõita. Septembris külastasime Estonia teatri etendust „Silva”, see oli meile suureks elamuseks. Suures bussis oli sõit linna ja tagasi mõnus - Saku eakatel on teatrikülastustega raskusi, sest etenduse lõppedes bussiajad ei sobi.

Kõikidel koosviibimistel pakutakse kohvi ja kringlit, peetakse meele sünnipäevalapsi ja tantsitakse Kiisa kapelli saatel. Oktoobris oli Valgre loominguteemaline koosviibimine.

17. novembril olime jälle koos. Seekord oli külaliseks Tserkessi rahvatantsuansambel Nartsana. Ansambel on **Kanitati** juhendamisel 3 aastat koos tantsinud. Noored kaukaaslase väljanägemisega kaunitarid on kõik Eestis sündinud ja õpivad

Sakulasi rõõmustanud Tserkessi rahvatantsuansambel Nartsana ja Aruküla meeste lauluansambel Lüü-Türr. Foto: Jüri Soome

praegugi meie ülikoolides. Neil on imekaunid rahvariidid: punased ja sinised kuldse tikandiga maani kleidid ning looridega mütsid. Oma rahvusliku muusika saatel liuglesid nad looride lehvides lavale nagu muinasjutuhaldjad. Me kõik saime imelise elamuse.

Teiseks külalisesinejaks oli Aruküla meeste ansambel Lüü-Türr (öösorr). Need mehed olid kõik laulumehed, igaks neist ka solist. Ühises ansamblis ei ole nad aastatki laulnud. Juhendajaid on neil kaks - **Tiit Saare** ja **Jako Reinaste**. Nende arhailised meestelaulud on muuseumist välja otsitud ja neist mitu

regilaulude kava koostatud. Sakus esineti ees- ja järel-laulmisega lorilaulude kavaga. Kölasid „See oli poiste raha-saak”, „Hurraa, me poisid tore-dad”, Heinaliste ja karjaste hõiked” ja teised palad, kokku 10 laulu. Ka riietus, valged linsed pluusid, oli ajastule vastav. Esinemine oli võimas, hoogne, lõbus ja kaasahaarav.

TÄNAME kõigi ürituste põhjaliku ettevalmistamise ja läbi-viimise eest Saku Pensionäride Ühenduse Elukaar juhatast, eriti aga esimees **Jüri Soomet**.

Üritustest osavõtnute nimel **ALMA KALLION**

KUHU MINNA

NOVEMBER

23. kell 19

Salongiõhtu “Meeste män-gud” Saku huvikeskuse III krs saalis - kaasa mängivad Bonzo (vokaal, kitarr) ja Allan Kress (sõna). Õhtu on laudadega, söök-jook võtta kaasa.

30. kell 19

Huvitavate Kohtumiste Klubi Kiisa rahvamajas alustab hooaega. Külla tuleb dr Rene Bürkland.

DETSEMBER

1. kell 11-13

Lastehommik Saku huvikeskuses 7-10aastastele lastele.

1. kell 12

Suurte perede jõulupidu Kurtna Jõulumaaal.

1. kell 16

Puhkpilliorkestri SAKU plaadiesitlus-kontsert Saku Valla Maja suures saalis. Külalisesineja Saku huvikeskuse mandoliini-orkester. Tasuta! Vt lk 16

2. kell 16

Jõuluaja alguse tähistamine Sakus: adventitule süütamine Saku Valla Maja ees, kontsert suures saalis. Vt lk 16

6. kell 19

Salvrätitehnikas küünalde kaunistamise õpituba Saku huvikeskuses ruumis 303. Kursus sisaldab kõik vajaminevad materjalid. Osalustasu 7 €. Registreerida huvikeskus@sakuvald.ee

7. kell 18

Erivajadustega laste jõulupidu Saku lasteaia Terake.

8. kell 15

Jõuluetendus lastele „Nukukese jõuluöö” Saku Valla Majas. Kaari Sillamaa Laste ja Noorte Muusikateatri etendus laulude ja tantsudega. Tasuta!

14. kell 16

Eakate jõulupidu Saku gümnaasiumis.

15. kell 12

Kajamaa Piirkonna Pensionäride Seltsingu Meelespea jõulupidu Kajamaa koolis.

NÄITUSED

Filateelianäitus „Eesti vaated kirjaümbrikul” Andrus Jefimovi erakogust Saku vallaraamatukogu Teaduse I (kuni 8.12). Vt lk **Rahvusraamatukogu rändnäitus “Minu raamat”** Kurtna koolis (kuni 18.12). Õpilaste eksliibrisekonkursi võidutööd.

Eesti postiajaloo pärlid Saku vallaraamatukogus

Saku raamatukogus 8. detsembrini avatud näitus „Eesti vaated kirjaümbrikul“ on erilise omanäoline ja hariv ning silmailu ja avastamisrõõmu pakkuv. Eksponeeritud on esimese Eesti vabariigi ajast pärit ümbrikud ja kirjapaberid, ootamatult külluslikult fotodega illustreeritud, kauniti kujundatud ja maitsekad. Hea mulje jätva väljapaneku on koostanud ajaloo huviline sakulane **Andrus Jefimov**.

Pilkupüüdnud ümbrikute esiküljel on kujundatud enamasti üleni fotomontaažina, milles kokku liidetud tuntud hooned, objektid või vaated. Valget ruumi on jäetud vaid aadressi kirjutamiseks. Iga ümbriku allserivas on tekst kujutatud koha ja fotograafi nimega. Tagaküljel koosneb neljast erinevast iseisest võttest samast linnast

või piirkonnast. Värvitoonidelt kohtab kahte varianti - rohekas-sinist ja pruuni.

Elegantset mõjuvate kirjapaberite vasakpoolses ülaosas on alati foto, mille all seletav tekst kujutatud kohast ja autori nimi. Paberi mõõdud on 21,5x28,5 cm, erinedes veidi tänapäevase A4 paberi formaadist. Värvitoone on kolm: pruun, roheline ja sinine.

Postivahendeid kaunistavate fotode autoriks on sageli märgitud Johannes Triefeldt. Tegemist on omaaegse Rakvere piltniku, kes kutselise fotograafina tegi väga palju võtteid üle Eesti ning andis nendest välja postkaartide seeria „Kaunis kodumaa“. Osa neist fotodest on kasutatud ka kirjaümbrike ja -paberite kujundamisel. Näituse koostajal on teada 21 erineva kohanimetusega ümbrikku, need on ka väljapanekul esindatud.

Kaunid ümbrikud ja paberid möödunud sajandi algusest. Foto: SS

Autori sõnul on tal aga vähe andmeid omaaegsete kirja-plokkide kohta. Teadaolevalt oli plokk tugevama kartongist, selle ühel siseküljel oli sahtel ümbrikute jaoks, teisel pildidega kirjapaberid. Kahjuks pole teada, kui palju oli igas plokkis ümbrikke ja paberit, kas need olid erinevate pildidega või n-ö komp-

lektis ning kas ploki sisu koosnes ühes toonis ümbrikest-paberitest? Andrus Jefimov ootab näituse külastajailt igasugust täiendavat materjali ja teavet teema osas, samuti 1918-1944 aastate Eesti postiajaloo kohta tervikuna. Aidakem saada tükikest Eesti ajalugu selgemaks!

Vt <http://lib.sakuvald.ee> ☺

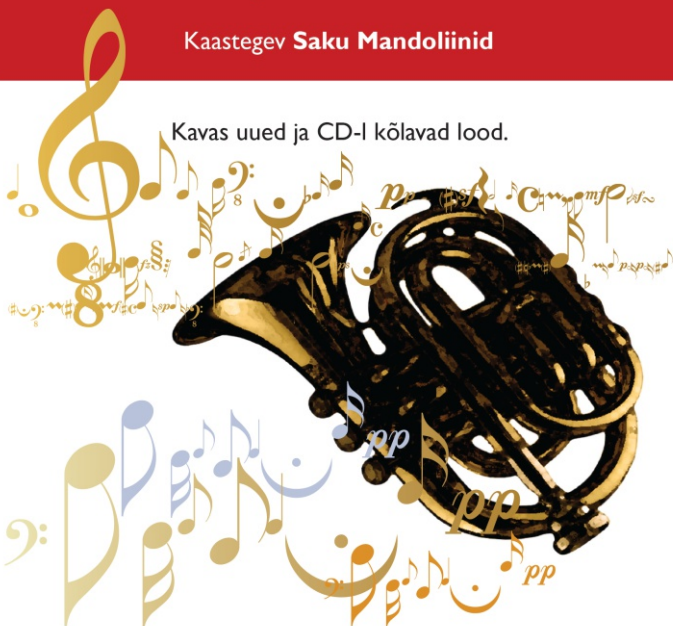
1. detsember kell 16.00 Saku Valla Maja suur saal

Puhkpilliorkester Saku PLAADIESITLUS-KONTSERT

Dirigent **Ants Reinhold**

Kaastegev **Saku Mandoliinid**

Kavas uued ja CD-l kõlavad lood.

Kontsert on tasuta

V O K A A L A N S A M B E L
H Ä Ä L E M A A

Advendikontsert

2. detsembril kell 16
Saku Valla Majas

17.30 Advenditulede süütamine
Saku Valla Maja ees

Tervitab õpetaja **Jüri Vallsalu**

Kaasa oma küünal ja vii advendituli koju!

Saku
Huvikeskus

Tutustavat infot HÄÄLEMAA kohta leiab kodulehelt www.laikre.ee

laikre.ee

ARMONIA